

morajo biti usposobljeni za moške gimnazije. V nižjih gimnazijah se uče kot obvezni predmeti; veronauk, ruščina, ruska zgodovina in zemljepis (občno), matematika, prirodopis, lepomis in ročna dela, v popolnih gimnazijah pa še občna zgodovina in zemljepis, prirodopis in fizika in telovadba, kot neobvezni predmeti pa francoščina, nemščina, risanje, godba, petje in ples, ali pa samo jeden gorenjih tujih jezikov, pa k temu grščina in latinščina.

V osmem razredu se pa bavijo učenke največ s praktičnimi predmeti, poleg tega se predava kot obvezni predmet še veronauk, ruščina in aritmetika. Kot neobvezne predmete morejo si pa ženske izbrati v tem razredu zgodovino, matematiko, rusko slovstvo in novodobne jezike.

Kakor ta načrt dokazuje, uravnana je vsa osnova po moških gimnazijah, izimši klasične jezike. Druga posebnost je to, da se zgodovina starega veka, algebra in geometrija predavajo le splošno, logika in trigonometrija se v njih niti ne učita. Učenke, ki so dovršile sedmi razred, morejo biti učiteljice na glavnih mestnih šolah, one, ki so izvršile osmi razred, lahko postanejo odgojiteljice ali pa lahko vstopijo v višje ženske kurze brez sprejemnega izpita.

Isto osnovo imajo tudi mnogobrojne zasebne ženske gimnazije, ki so se poslednjih dvajset let razvile iz penzjonatov. Vrhovni nadzor nad njimi ima upravitelj šolskega okrožja. (Konec sledi)

Poučni in zabavni drobiž.

Rusko časopisje. V Peterburgu začne izhajati nov časopis „Russkaja Beseda“, ki se bode pečal posebno z zapadnoslovanskimi stvarmi. Želeli je, da bi list bil nepristransk in ne gledal razmer v drugih slovanskih deželah samo skozi s specifično ruska očala. Upati je pa, da pod vlado sedanjega carja Nikolaja časopisi dobé večjo svobodo. To je povod, da se je že pri vladi vložila nad 80 prošenj za izdajo novih listov.

Dama častne legije. Grofinja Foucher de Careil je odlikovana z redom častne legije za svoje zasluge kot predsednica francoskega ženskega društva. Dosedaj je malo žensk bilo odlikovanih s križem častne legije, mej drugim slikarica Roza Bonheur (1865. l.) in Jano Pavlina Rechel Dienlofoy, žena francoskega starinoslovca Dienlofoy, ki se je udeleževala starinskih izkopavauj v Perziji.

Vseučilišče v Drptu. Od dne 13. t. m. se bode na vseučilišču v Drptu predavalo izključno v ruščini. Pred leti je to vseučilišče bilo popolnoma nemško. Pod pokojnim carjem se je bilo jelo poruševati. Nemci so se nadejali, da sedanji car zopet dovoli nemščini večji delokrog na tej šoli; a kakor se kaže, se njih želje ne izpolnijo.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

Po slovesni sv. maši v stolni cerkvi otvoril je dne 28. decembra deželni glavar Detela prvo sejo. Pozdravil je zbrane poslance in zastopnika deželne vlade dež. predsednika barona Hein-a ter konci svojega govora zaklical trikratni „Slava“ presvetlemu cesarju.

Deželni predsednik baron Hein zagotavlja zbor naklonjenosti vlade in želi složnega delovanja.

Novi poslanec notranjskih kmetskih občin Fr. Arko stori obljubo.

Volitev tega poslanca se brez ugovora odobri. Posl. ces. svetnik Murnik poroča o nasvetu deželnega odbora glede začasnega pobiranja deželnih priklad l. 1895, ki se glasi: Visoki deželni zbor izvoli skleniti: I. V pokritje primanjkljajev pri dež. in normalnošolskem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja 1895. naprej do onega časa, ko se priklade za l. 1895. konečno veljavno ustanove, ravno tiste priklade, ki so se pobirale l. 1894., in sicer: 1. za deželni zaklad: a.) 40 % doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa; b) samostojne naklade: a) od porabe likerjev in vseh poslajenih opojnih tekočin brez razločka na stopinje alkoholovine po 6 gld od vsacega hektolitra; b) odporabe vseh drugih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100delnega alkoholometra po 18 kr. od vsake hektoliterske stopinje; c) 28 % doklada na polni prepis vseh neposrednih davkov z državnimi dokladami vred. 2. Za normalnošolski zaklad: 10 % doklada na polni prepis vseh neposrednih davkov z državnimi dokladami vred. II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod I. nemudoma Najvišje potrjenje.

Ta nasvet se sprejme brez debate.

Vršile so se volitve v odseke.

Izvoljeni so bili v finančni odsek: ces. svetnik Murnik (načelnik), baron Schwegel (načelnika namestnik), Klun, dr. Papež, Stegnar, Žitnik, Višnikar dr. Vošnjak, Hribar, Luckmann, dr. Schaffer.

V upravni odsek: Kersnik (načelnik), baron Lichtenberg (načelnika namestnik), Lenarčič, Murnik, Ogorelec, Pakiž, dr. Papež, Povše, dr. Tavčar, baron Rechbach, pl. Langer.

V odsek za letno poročilo: Grasselli (načelnik), grof Auersperg (načelnika namestnik), Klein, Lavrenčič, Arko, Pfeifer, Stegnar, baron Wurzbach.

— **Osobna vest.** Načelnik južnoželezniške postaje v Ljubljani g. Evgen Guttmann je dobil naslov inspektorja.

— **Častnim udom** je imenovala čitalnica v Gorici našega pesnika Simona Gregorčiča.

— **Deželni šolski svet kranjski.** Presvetli cesar je imenoval za bodočo šestletno dobo za člana dež. šolskega sveta kranjskega in sicer kot zastopnika cerkve gg.: stolnega prošta in vodja bogoslovnih ved v Ljubljani dr. L. Klofutarja, veroučitelja na tukajšnjem učiteljišču Ant. Kržiča; kot zastopnika učiteljstva gg.: ravnatelja tukajšnje realke dr. R. Junowicza in nadučitelja v Kranji J. Pezdliča. G. Kržič je imenovan namesto g. profesorja Tomo Zupana, g. Pezdlič pa namesto g. ravnatelja v p. Andr. Praprotnika. Todobno so torej v dežel. šolskem svetu gg.: predsednik baron Hein, nadzornik Šuman, vladni svetnik Merk, dež. odbornika ces. svetnik Murnik in dr. Vošnjak, zastopnik Ljubljane dr. Bleiweis-Trsteniški, prošt dr. Klofutar, profesor Kržič, ravnatelj Junowicz in nadučitelj Pezdlič.

— **Dr. Ante Dukič †.** Umrli je minuli teden v Volovskem v Istri prezasluzni prvoboritelj slovanske ideje v Istri deželni poslanec, župan in advokat v Pazinu g. dr. Ante Dukič v 40 letu svoje starosti. Prerani grob mu je nakopalo največ prenaporno delo in skrb za blaginjo naroda. Neustranšnemu rodoljubu, ki se je za tlačenega slovanskega Istrana toli prerano preselil v večnost, bodi zemlja lahka in časten spomin mej nami!

— **Šišenske čitalnice** občni zbor vršil se je sv. Štefana dan ob 2. uri popoldne. Iz poročila tajnikovega je posneti, da je društvo v minolem letu vrlo delovalo. Polog Vodnikove in Martinove veselice priredila je čitalnica dne 10. junija 1894. veliko vrtno veselico v korist „Narodnemu domu“

v Ljubljani. Čitalnica šteje 100 udov in nudi svojim članom na razpolago 12 časopisov ter prebogato knjižnico, kakeršno premore malokatera čitalnica. Blagajnikovo poročilo glasom, katerega osigurava čitalnici Knezova ustanova trdno bodočnost, je tudi v ostalem prav ugodno. Občni zbor je zaklical stoje trikratni „Slava“ tekem leta prerano umrli kumici čitalnične zastave, vrli rodoljubkinji in znani dobrotnici Mariji Murnikovi. Občni zbor je volil predsednikom g. Fr. Drenika, blagajnikom g. Iv. Suwa, odbor pa si odbral podpredsednikom g. Janko Zakotnik-a, tajnikom Jos. Tavčarja in knjižničarjem g. Janko Škarjovec-a. — Dne 2. februarija (na Svečnico) priredi čitalnica običajno Vodnikovo besedo v Koslerjevi zimski pivarni.

— **Ljubljanske čitalnice** 38. občni zbor vršil se je na Sv. Štefana dan ob 11. uri dopoldne. Iz poročila tajnikovega in blagajnikovega posnamemo, da ima društvo 233 članov, in da je minolo leto 3336 dohodkov. Društveno premoženje znaša 691 gld. Predsednikom volil se je zopet gosp. dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški. V svoji prvi seji, v kateri se je odbor osnoval in volil podpredsednikom g. Iv. Plantan-a, tajnikom g. E. Laha in blagajnikom gosp. prof. K. Pirca, je odbor sklenil prirediti predpustom tri zabave, namreč dva plesna venčka dne 13. januarja in 3. februarija in sijajni ples dne 16. februarija.

— **Goldinarski bankovci** v zasebnem prometu veljajo še letošnje leto. Ob konci lanskega leta jih je bilo v prometu pa še blizu 20 milijonov goldinarjev. Dvajsetice in štiraki so pa z novim letom prenehali krožiti v zasebnem prometu. Oddajo se pa do konca letošnjega leta še lahko pri državnih blagajnicah Goldinarske bankovce bodo jemale državne blagajnice do konca tega stoletja.

— **Inkorporacija Vodmata.** Mej deželno vlado in interesovanci vrše se pogajanja, da se vodmatska katastralna občina priklopi Ljubljani.

— **Vojaške vaje domobrancev l. 1895.** Tekom prihodnjega leta bodo pozvane k vajam nastopne kategorije: 1.) Domobranci, ki so bili potrjeni leta 1894., 1891. in 1890.; 2.) Domobranci iz leta 1888, ki niso bili še nad 16 tednov pri orožnih vajah; 3.) Domobranci iz leta 1892., ki niso bili nad 4 tedne; 4.) Domobranci iz leta 1889., ki niso bili nad 12 tednov; 5.) oni iz leta 1887., 1886., 1885., 1884. in 1883., ki niso bili nad 16 tednov pri vajah; 6.) rezervisti iz leta 1884., ki pridejo prihodnje leto v domobranstvo; 7.) domobranci dopolnilne rezerve iz leta 1884., 1891, 1888., in 1887., ki niso bili nad 8 tednov in oni iz leta 1889. in 1890., ki niso še bili 8 tednov pri vojaških vajah ter oni iz l. 1892. in 1893., ki še nikdar niso bili pri vajah v orožju.

— **Ustanove.** Dne 4. dec. v Gradcu umrli posestnik gosp. Ant. Dekleva je volil kapital 10.000 gld. v namen, da se ustanovi 28 ustanov po 15 gld., ki naj se vsako leto razdele mej najubožnejše prebivalce postojinskega, senožeškega in bistriškega sodnega okraja. Z ustanovami, katere je Dekleva že prej ustanovil, bo sedaj vseh teh ustanov 130. Dalje je Dekleva volil 8000 gld. za ustanovo, do katere naj imajo pravico ubožci v Gradcu.

— **Popotnikov koledar** za slovenske učitelje za leto 1895. je na svitlo dan vže VIII leto s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno Štirnem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanji v začetku šolskega leta 1894/95. Sestavil in založil Mihael J. Nerat, nadučitelj in urednik Popotnikov v Mariboru. Koledarja krasi slika g. Henrik Schreiner-ja, c. kr. ravnatelja, pedagoga in pisatelja v Mariboru.

— **Za uradnike in delavce državnih železnic.** Generalno ravnateljstvo drž. železnic je sklenilo, nastaviti vse svoje delavce stalno. Doslej je bilo kakih 6000 nestalno službujočih delavcev, za katere niso veljale določbe glede preskrbljenja za starost, za slučaj bolezni itd. Sedaj bodo vsi delavci deležni teh dobrot, tudi tisti, kateri so že prekoračili gotovo

starost. Vrh tega je generalno ravnateljstvo ustanovilo dva nova plačilna razreda. Doslej je plača prvega razreda znašala 550 gld. stanarina pa 200 gld., odslej bo znašala plača v tem razredu 600 gld. oziroma 650 gld., stanarina pa 250 gld., v drugem razredu bo znašala plača 700 gld. oziroma 750 gld. in stanarina 300 gld. Končno se je uradnikom in slugam na 146 postajah zvišala stanarina.

— **Lepo božičnico** imeli so šolski otroci v Kamni gorici. Obdarovanih je bilo vseh 74 z razno obleko in obvalom. Ta vesel dan je omogočil revnim otrokom kakor vsako leto tudi letos g. ces. svetnik Anton Toman, veliki dobrotnik, ki je v ta namen daroval 200 gld.

— **Nemškutarstvo.** „Südöst rreichische Post“ glasilo kranjskih nemškutarjev, ki je izhajalo leto dni na Dunaji, je prenehalo izhajati z novim letom. Za nadomestilo napoveduje imenovani list „Laibacher Tagblatt“, ki ima pričeti izhajati v Ljubljani.

— **Bolniško društvo za slovanske akademike v Gradcu** snujejo ondodni slovanski vseučiliščniki in teh prijatelji in dobrotniki.

— **Zgradbo novega poštnega poslopja v Ljubljani** je trgovinsko ministerstvo izročilo znani domači t. rdki Knez & Supančič.

— **Ustrelil se je božične praznike** v Pulji zdravnik dr. Karol Ness, in sicer v nekem bližnjem gozdu. Kmetje idoči v cerkev našli so ga, poleg njega pa psa, ki je čuval svojega gospodarja in ni pustil nikogar blizu. Morali so ustreliti psa, da so mogli do mrtveca.

— **Konju jezik iztrgal** je hlapec poštarja v Žireh. Konj ni hotel mirno stati, ko ga je hlapec čedil, vsled česar ga je potegnil za jezik tako hudo, da ga je izdrl. Konja, ki je bil čez 100 gld. vreden, so morali izročiti konjaču.

— **Nesreča.** Na sv. Silvestra dan je pala dekla Helena Vrhovec v Florijanskih ulicah št. 17. tako nesrečno razlestvo, na kateri stoječa je snažila hodnik, da se je ubila.

— **Brezsrčna mati.** V stranišči c. kr. glavne tobačne tovarne v Ljubljani so minoli pondeljek našli živo novorojeno dete, ki je pa kmalu na to umrlo. Neusmiljene matere, ki je otroka vrgla v stranišče, še niso dobili.

— **Zaradi ameriških dolarjev zaprt** je bil mesec dni po nedolžnem 48letni Florijan Germadnik iz Šoštanja na Spod. Štajarskem. Prišel je iz Amerike in prinesel s seboj kakih 1000 dolarjev prihranjenega denarja. Ko je hotel ta denar izmenjati, so ga prijeli in zaprli češ, da so dolarji ponarejeni. Denar so na to poslali v Gradec, od tod v Hamburg in od tukaj dalje v Novi York v Ameriko, od koder so ga nazaj poslali z opombo, da je pristen. To je trpelo en mesec, kateri čas so Germadnika imeli zaprtega in ga še le na poročilo iz Novega Yorka, spustili in mu vročili denar nazaj.

Ropni umor na sveti dan.

Na sveti dan popoldne se je v Kalladorfu na Dolnjemavstrijskem izvršil grozen umor. Kmet Pamperl in njegova žena sta bila odšla v cerkev, doma je pa bila osemletna hčerka in pa dekla. Dekle se je veselo igralo pod božičnim drevescem in zraven je pa bila dekla, ki je nekaj pospravljala.

V sobo je prišel neki človek in hitro obe zavratno z nožem zaklal. Potem je pa začel iskati, kje je kaj vrednega. Ukral je neko žepno uro, hranilnični knjižici za petnajst sto goldinarjev in še nekaj drugih reči. Sprva ni bilo najmanjšega sledu po morilci, tudi se je mislilo, da sta bila morda dva. S časom so pa prišli na to, da je morilec najbrž osemdvajsetletni posestnik Josef Gessl.